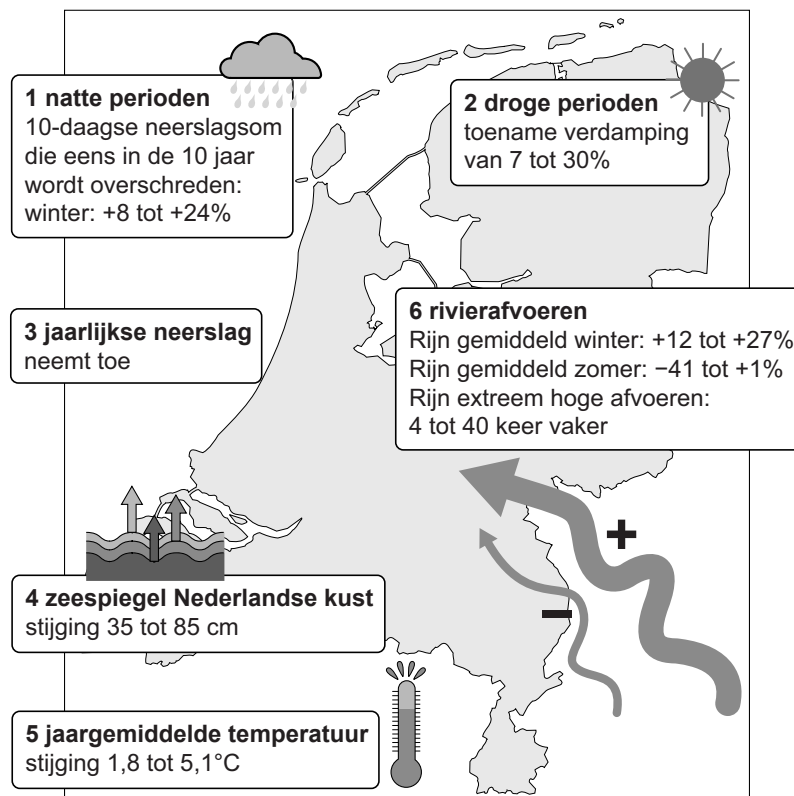

Weer en klimaat

- 2p 1 In landen als Spanje en de Verenigde Staten komen veel verschillende klimaten voor. Nederland heeft maar één klimaat.
→ Geef eerst de naam van het klimaat in Nederland.
→ Geef vervolgens twee klimaatkenmerken van het klimaat in Nederland.

bron 1

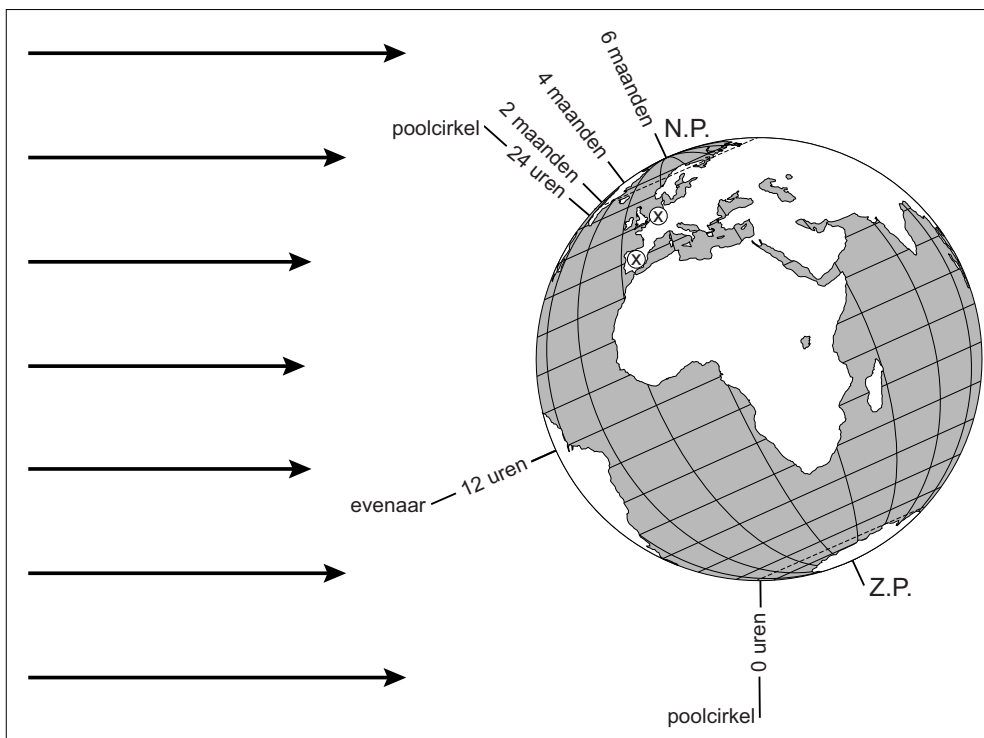
Mogelijke gevolgen van de klimaatverandering voor Nederland, 1990-2100

- 2p 2 Hans, Klaas en Megan bekijken bron 1. Over deze bron doen ze ieder een bewering.
 Hans zegt: "De klimaatverandering in Nederland tussen 1990 en 2100 wordt veroorzaakt door het broeikaseffect."
 Klaas zegt: "De zeespiegelstijging aan de Nederlandse kust wordt vooral veroorzaakt door een neerslagtoename."
 Megan zegt: "Hogere afvoer van de Rijn in de toekomst wordt onder andere veroorzaakt door een toename van smeltwater."
 → Neem de namen Hans, Klaas en Megan over op het antwoordblad en zet achter elke naam of de bewering juist of onjuist is.

bron 2

Aantal uren daglicht

- 1p 3 Bron 2 geeft de stand van de aarde ten opzichte van de zon weer, in een bepaald seizoen. Deze stand bepaalt het aantal uren daglicht. In bron 2 staan Nederland en Spanje aangegeven met een X.
 Achter welke letter staan het seizoen en het aantal uren daglicht in Nederland en Spanje juist aangegeven?

	seizoen in Nederland en Spanje	aantal uren daglicht Nederland	aantal uren daglicht Spanje
A	winter	14 uur 30 minuten	15 uur 40 minuten
B	winter	15 uur 40 minuten	14 uur 30 minuten
C	zomer	14 uur 30 minuten	15 uur 40 minuten
D	zomer	15 uur 40 minuten	14 uur 30 minuten

bron 3

Krantenartikel 30 januari 2005

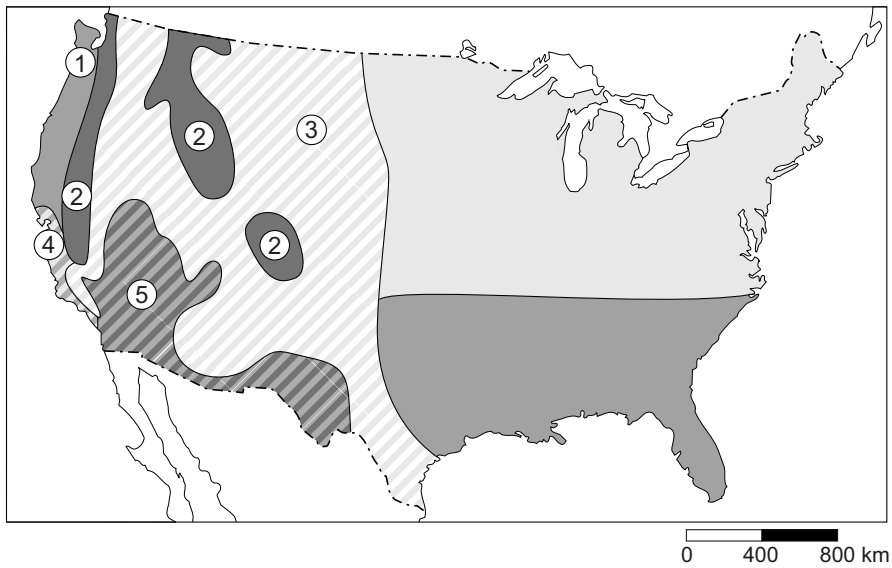
Groenteteelt in Spanje getroffen door uitzonderlijke koudegolf

Spaanse landbouworganisaties melden zware schade aan tuinbouwgewassen vanwege de koudegolf van de afgelopen dagen. Hoewel al zeker is dat de vorst tot schade heeft geleid, is de omvang hiervan nog niet bekend. Het is in ieder geval duidelijk dat er de komende weken een schaarste zal ontstaan aan tuinbouwproducten zoals tomaten, paprika's en komkommers.

1p 4 Lees bron 3.

Nederlandse en Spaanse tuinbouwbedrijven telen veel dezelfde groenten. Tijdens de koudegolf in Spanje was het ook in Nederland erg koud, maar toch heeft de Nederlandse tuinbouw geen productieverlies geleden bij de productie van tomaten, paprika's en komkommers.

→ Geef de oorzaak waardoor de Nederlandse tuinbouw geen productieverlies had door de kou.

bron 4**Klimaten in de Verenigde Staten**

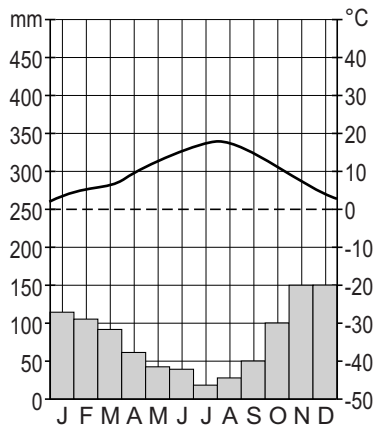
- 1p 5 Op de kaart in bron 4 zijn vijf verschillende klimaatgebieden aangegeven met de cijfers 1, 2, 3, 4 en 5. Achter welke letter staat bij elk klimaat het juiste gebied uit bron 4 aangegeven?

	gematigd zeeklimaat	hooggebergte- klimaat	Middellandse Zeeklimaat	steppe- klimaat	woestijn- klimaat
A	1	2	3	5	4
B	1	2	4	3	5
C	2	3	5	4	1
D	3	5	4	1	2
E	4	1	2	3	5
F	5	4	1	2	3

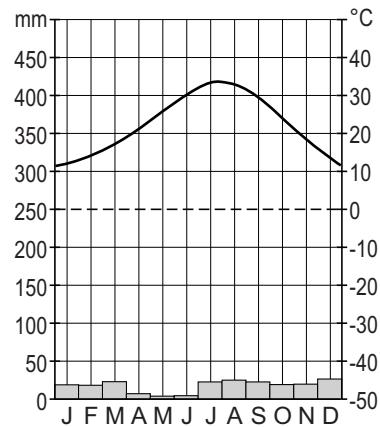
bron 5

Vier klimaatgrafieken

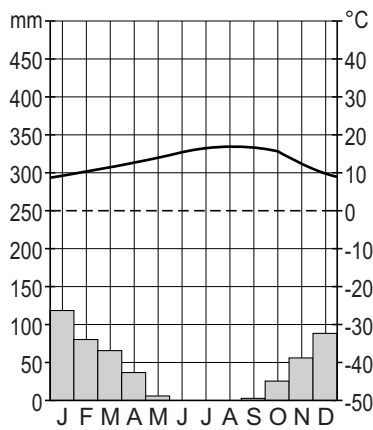
klimaatgrafiek 1

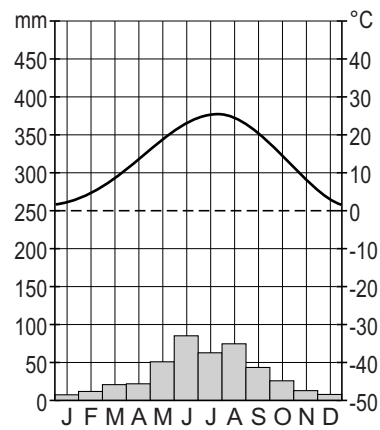
klimaatgrafiek 2

klimaatgrafiek 3

klimaatgrafiek 4

1p 6

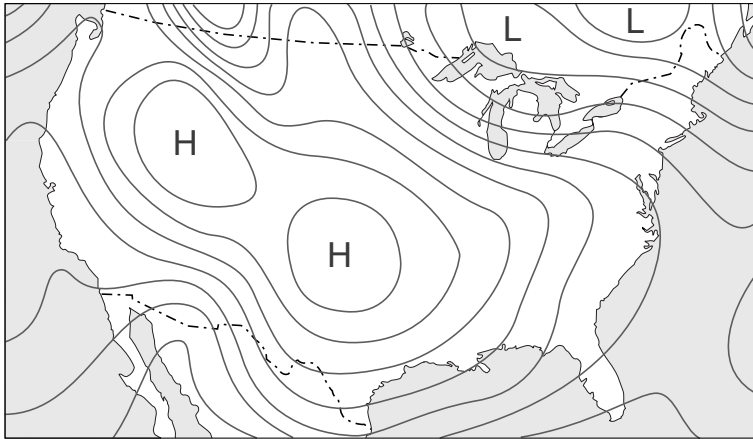
In bron 5 staan de klimaatgrafieken die horen bij vier van de vijf klimaatgebieden uit bron 4. Er is geen klimaatgrafiek van het hooggebergteklimaat afgebeeld.

Achter welke letter staan de cijfers van de klimaatgrafieken uit bron 5 juist weergegeven bij de klimaten?

	gematigd zeeklimaat	Middellandse Zeeklimaat	steppe- klimaat	woestijn- klimaat
A	1	2	3	4
B	1	3	4	2
C	2	1	3	4
D	2	3	4	1
E	3	4	1	2
F	4	1	2	3

bron 6

Weerkaart van 4 december 2009

Legenda:

L lagedrukgebied

H hogedrukgebied

— luchtdruk

bron 7

Weerbericht van 4 december 2009

Op de weerkaart in bron 6 is een omvangrijk hogedrukgebied te zien. De wind waait ... **1** ... (*vanaf / naar*) een hogedrukgebied en heeft daarbij in de Verenigde Staten een afwijking naar ... **2** ... (*rechts / links*). Het lagedrukgebied boven de Grote Meren in het oosten van Canada schuift op naar noordoosten van de Verenigde Staten. Sneeuwval wordt veroorzaakt door een ... **3** ... (*depressie / maximum*). De koude wind waait namelijk over het relatief ... **4** ... (*koude / warme*) water van de meren waardoor de lucht zeer vochtig wordt. Eenmaal boven land levert dat forse sneeuwbuien op.

- 2p 7 In het weerbericht van bron 7 staat achter de cijfers 1, 2, 3 en 4 tussen haakjes een keuzemogelijkheid.
→ Neem de cijfers 1, 2, 3 en 4 uit bron 7 over op het antwoordblad en zet de juiste keuze erachter.
- 1p 8 In de Verenigde Staten kan de koude lucht vanuit het noorden ver doordringen tot het zuiden van de Verenigde Staten.
→ Geef hiervan de oorzaak.

bron 8

Gewassen en vee

mais

katoen

tarwe

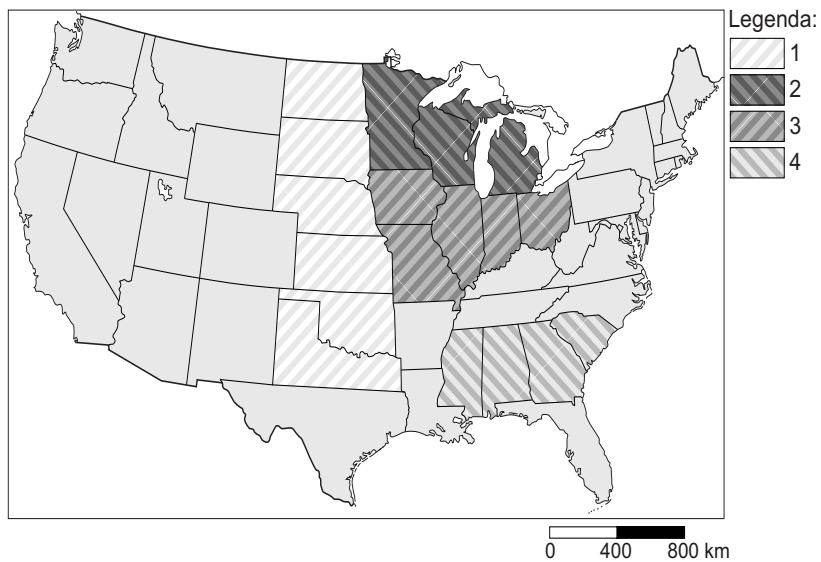

melkveeteelt

bron 9

'Landbouwbelts' in de Verenigde Staten

1p 9

Zie bron 8 en bron 9.

De Verenigde Staten heeft gebieden waar hoofdzakelijk één landbouwproduct geproduceerd wordt. Deze gebieden met hun specifieke teelt worden 'landbouwbelts' genoemd.

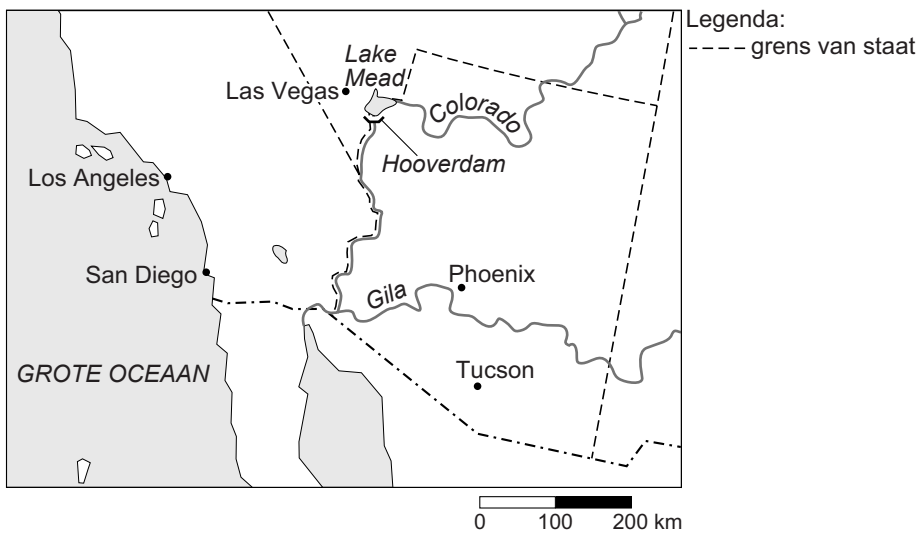
Op de kaart in bron 9 staan vier van deze landbouwbelts aangegeven met de cijfers 1, 2, 3 en 4.

Achter welke letter staan de cijfers uit de legenda juist bij elk landbouwproduct uit bron 9?

	tarwe	katoen	mais	zuivel (melkvee)
A	1	2	3	4
B	1	4	3	2
C	2	1	4	3
D	3	2	1	4
E	3	4	1	2
F	4	3	2	1

bron 10

Ligging Lake Mead

bron 11

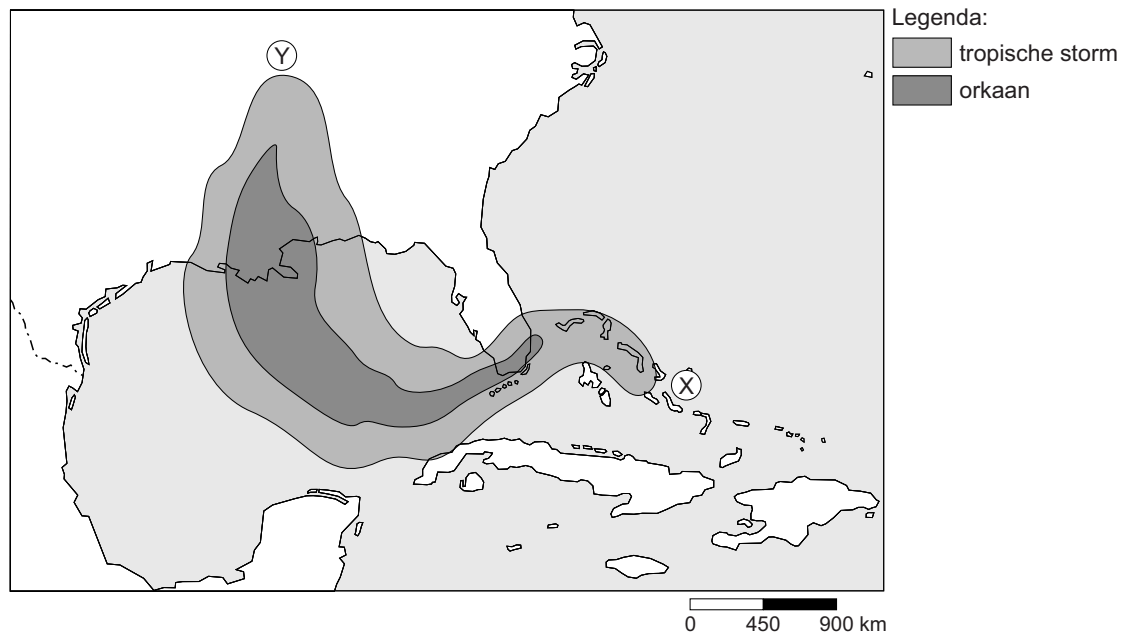
Hooverdam en Lake Mead in 1983 en 2007

- 2p 10 Bron 11 laat het waterniveau in het stuwmeer Lake Mead zien in 1983 en 2007. Dit stuwmeer ligt achter de Hooverdam (zie bron 10). De verlaging van het waterpeil heeft onder andere te maken met het versterkte broeikaseffect.
- Geef nog twee menselijke oorzaken waardoor het waterpeil in het stuwmeer van Lake Mead gedaald is.

bron 12

De baan van orkaan Katrina (augustus 2005)

- 1p 11 Zie bron 12.
Orkaan Katrina heeft in augustus 2005 voor veel overlast in een deel van de Verenigde Staten gezorgd.
→ Ging orkaan Katrina van X naar Y of van Y naar X?
→ Geef een argument voor je keuze met behulp van de kaart in bron 12.
- 2p 12 Katrina was niet de zwaarste orkaan die over de Verenigde Staten trok in 2005. Katrina heeft wel de meeste schade aangericht in dat jaar.
→ Noem twee redenen waarom de zwaarste orkanen niet altijd de zwaarste schade tot gevolg hebben.
- 1p 13 In gebieden waar veel orkanen voorkomen, kan de overheid maatregelen nemen. Een aantal van deze maatregelen valt onder hazard management.
- 1 een nieuwe woonwijk bouwen
 - 2 rampenplannen maken
 - 3 wegen vernieuwen
 - 4 borden met vluchtroutes plaatsen
 - 5 een waarschuwingssysteem opzetten
 - 6 evacuatie verplichten
 - 7 het rioolsysteem in de stad verbeteren
 - 8 een nieuwe landingsbaan op het nabijgelegen vliegveld aanleggen
- Neem de cijfers van de maatregelen die vallen onder hazard management over op het antwoordblad.
- 1p 14 Geef een reden waarom er in 2005 veel mensen tijdens orkaan Katrina in New Orleans achterbleven (zo'n 100.000 naar schatting), terwijl men verplicht moest evacueren. Gebruik hierbij het begrip risicoperceptie.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.